

Wyrok z dnia 8 lipca 2008 r.

II PK 358/07

Z art. 10 ust. 1a ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953 ze zm.) nie wynika prawo wyboru innego stanowiska służbowego, jeżeli stanowisko, na które pracownik został przeniesiony odpowiada jego kwalifikacjom.

Przewodniczący SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Beata Gudowska, Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 lipca 2008 r. sprawy z powództwa Teresy N. przeciwko Urzędowi Skarbowemu w S. o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia warunków pracy i płacy, na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Słupsku z dnia 28 sierpnia 2007 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Słupsku do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy w Słupsku wyrokiem z 28 sierpnia 2007 r. oddalił apelację powzanego Urzędu Skarbowego w S. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Słupsku z 25 kwietnia 2007 r., który uznał za bezskuteczne przeniesienie powódki Teresy N. na inne stanowisko służbowe w trybie art. 10 ust. 1a ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (jednolity tekst: Dz.U. 2001 r. Nr 86, poz. 953 ze zm. - dalej ustawa z 1982 r. lub ustawa) w związku z art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 170, poz. 1218) (sentencja wyroku „uznaje za bezskuteczne oświadczenie woli pracodawcy o wypowiedzeniu warunków pracy i płacy”). Sąd pierwszej instancji ustalił, że powódka była pracownikiem mianowanym i ostatnio w pozwanym Urzędzie zajmowała stanowisko kierownika działu podatku dochodowego od osób

fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Zarządzeniem naczelnika Urzędu z 27 grudnia 2006 r. [...] nadano nowy regulamin organizacyjny Urzędowi Skarbowemu w S., który wszedł w życie 1 stycznia 2007 r. Wprowadzono nim zmianę struktury organizacyjnej. Jej zakres obejmował (między innymi) połączenie trzech działów zajmujących się podatkiem dochodowym od osób fizycznych (w tym działu powódki) i utworzenie jednego działu podatku dochodowego od osób fizycznych z czterema referatami: postępowań podatkowych - działalność gospodarcza na zasadach ogólnych, postępowań podatkowych w formach zryczałtowanych, postępowań podatkowych z tytułu wynagrodzeń i świadczeń, czynności sprawdzających i analiz. Dział podatku dochodowego od osób fizycznych z utworzonymi referatami obejmuje czynności, które należały do zadań wykonywanych przez dział kierowany przez powódkę. Naczelnik Urzędu przeniósł powódkę z dniem 1 stycznia 2007 r. ze stanowiska kierownika działu podatku dochodowego od osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej na stanowisko starszego komisarza w referacie podatku dochodowego od osób prawnych. W uzasadnieniu decyzji wskazał, że skutkiem reorganizacji zlikwidowano dział i stanowisko powódki. Powołano natomiast nowych kierowników utworzonego działu i referatów. Przed reorganizacją działami kierowało trzech kierowników, a po zmianie struktury organizacyjnej kadra uległa zwiększeniu o dwóch kierowników, tj. kierownika działu i czterech kierowników referatów. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że nie doszło do faktycznej likwidacji działu, którego kierownikiem była powódka, gdyż pozwany nie zrezygnował z zadań, którymi zajmowała się jej „komórka”. W miejsce działu powódki powstały dwa referaty mające zbieżny zakres zadań do jej działu (referat postępowań podatkowych w zakresie wynagrodzeń i świadczeń oraz referat czynności sprawdzających i analiz). Zakres zadań referatów nie uległ zasadniczym zmianom w porównaniu z zadaniami, jakie miał do wykonania dział kierowany przez powódkę. Zmiany organizacyjne doprowadziły do zwiększenia kadry kierowniczej. Po zmianach w miejsce działu powódki powstał jeden dział ogólny z czterema referatami. Kierownikiem jednego referatu (czynności sprawdzających i analiz) została pracownica, która wcześniej zajmowała stanowisko, na które przeniesiono powódkę. Nie zachodziła więc niemożność zatrudnienia powódki na stanowisku kierowniczym jakie zajmowała, tym bardziej że były wolne stanowisko kierownicze odpowiadające kwalifikacjom powódki. Powódka posiada wykształcenie wyższe w zakresie administracji i doświadczenie zawodowe wzbogacone udziałem w szkoleniach, prowadzeniem wykładów i kontaktami z mediami w materii

dotyczącej podatku dochodowego od osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Kwalifikacje i umiejętności lepiej mogła więc wykorzystać w dziale podatku dochodowego od osób fizycznych niż w dziale podatku od osób prawnych. Przyczyną decyzji o przeniesieniu powódki była nie tylko reorganizacja, ale także fakt zatrudnienia męża powódki w spółce zajmującej się rozliczeniami podatkowymi. Sąd pierwszej instancji uznał, że nie zostały spełnione przesłanki z art. 10 ust. 1a ustawy z 1982 r. do przeniesienia powódki, bowiem nowe stanowisko nie odpowiada jej kwalifikacjom.

Sąd Okręgowy stwierdził, że pierwsza instancja dokonała prawidłowych ustaleń i oceny prawnej, których apelacja nie podważyła. Pozwany nie dowiódł, iż na skutek reorganizacji niemożliwe stało się zatrudnienie powódki na stanowisku odpowiadającym jej kwalifikacjom. Ustawowe przesłanki przeniesienia pracownika na inne stanowisko nie zostały spełnione, albowiem powierzone powódce stanowisko nie odpowiadało jej kwalifikacjom.

Skarga kasacyjna zarzuciła naruszenie art. 10 ust. 1a ustawy z 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych w związku z art. 111 ust. 1 ustawy z 24 sierpnia 2006 r. o służbie cywilnej, przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie przez oba Sądy, że nie zostały spełnione przesłanki uprawniające do przeniesienia powódki na inne stanowisko służbowe. Pozwany wniósł o uchylenie wyroków i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie orzeczenie co do istoty przez oddalenie powództwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut skargi jest zasadny. Powódka uzyskała ochronę stosunku pracy, który nie może dotyczyć stanowiska uprzednio zajmowanego. Doszło wszak do reorganizacji Urzędu, w tym przez likwidację trzech działów zajmujących się podatkiem dochodowym od osób fizycznym i powstaniem jednego działu obejmującego cały zakres tego podatku. Zlikwidowany został dział, którym kierowała powódka oraz jej stanowisko. Już tylko z tej przyczyny nie mogło się ostać zaskarżone orzeczenie o bezskuteczności decyzji pozwanego o przeniesieniu powódki, skoro faktycznie nie ma jej działu i stanowiska kierownika działu podatku dochodowego od osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej.

W rozwiązaniu wynikającym z art. 10 ust. 1a ustawy z 1982 r., mającym w sprawie zastosowanie w związku z art. 111 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej, to reorganizacja urzędu powodująca likwidację zajmowanego przez urzędnika stanowiska, jest zdarzeniem określającym uprawnienia pracodawcy i urzędnika co do dalszego jego zatrudnienia. Z przepisu wynika w pierwszej kolejności uprawnienie pracodawcy do przeniesienia urzędnika na inne stanowisko służbowe, z tym tylko warunkiem, że będzie ono odpowiadać kwalifikacjom pracownika mianowanego. Nie można nie dostrzec, że rozwiązanie to chroni jednocześnie dalsze zatrudnienie urzędnika. Urząd, tak jak każdy pracodawca, ma prawo do wprowadzania zmian organizacyjnych. W powszechnym opartym na umowach o pracę zatrudnieniu reorganizacja z likwidacją stanowiska pracy sama w sobie stanowi uzasadnioną podstawę do definitywnego rozwiązania stosunku pracy. Sytuacja urzędnika jest zatem lepsza, gdyż zachowuje prawo do zatrudnienia na innym stanowisku odpowiadającym jego kwalifikacjom. Oczywiście pomija się tu reorganizację urzędu, po której nie jest możliwe przeniesienie urzędnika państwowego mianowanego na inne stanowisko w tym samym urzędzie, gdyż wówczas uzasadnia to definitywne rozwiązanie stosunku pracy w drodze wypowiedzenia na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1982 r. Relacja obu tych rozwiązań nie jest obojętna dla wykładni i zastosowania art. 10 ust. 1a ustawy. Urzędnik ma więc prawo do dalszego zatrudnienia, ale jednocześnie pracodawca ma uprawnienie do przeniesienia go na inne stanowisko służbowe. O nowym stanowisku decyduje samodzielnie pracodawca i nie musi być ono równorzędne z dotychczas zajmowanym (zlikwidowanym). Chodzi tylko o stanowisko służbowe odpowiadające kwalifikacjom pracownika. Oznacza to, że pracownik, który był kierownikiem działu, po jego likwidacji, nie musi być nadal zatrudniany na kierowniczym stanowisku. Nie ma roszczenia o zajmowanie nowo tworzonego stanowiska kierownika nowego działu (po reorganizacji) czy kierownika referatu, nawet gdy utworzony referat wykonuje część czynności zlikwidowanego działu. Z przepisu art. 10 ust. 1a ustawy nie wynika również zależność, iż skoro zlikwidowany dział przejęły dwa z czterech nowo utworzonych referatów, to w jednym z nich powódka winna być kierownikiem. Takie wnioskowanie może się nasuwać i być przez powódkę uzasadniane tym, że skoro ma określone doświadczenie i wiedzę, która pozwalała prowadzić jej zlikwidowany dział, to dalej może wykorzystywać ją w nowym referacie i zostać jego kierownikiem. Jednak takie roszczenie dla pracownika nie wynika z przepisu art. 10 ust. 1a ustawy.

Nie oznacza to, że mianowanie wyklucza porozumienie stron, kształtujące sytuację urzędnika poza reżimem wskazanego przepisu.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zdominowało założenie, które pomija reorganizację, a punkt ciężkości przyjętej oceny przenosi na badanie czy kwalifikacje powódki są odpowiednie do stanowiska, na które została przeniesiona. Z argumentacji Sądów wynika, że pozwany miałby popełnić tu błąd, gdyż kwalifikacje powódki są wysokie i nie będą wykorzystane w dziale podatku dochodowego od osób prawnych, do którego ją przeniesiono. Otóż powstaje tu pytanie o uprawnienie sądu do takiej oceny. Na pewno może ona obejmować kwestię czy posiadane kwalifikacje są odpowiednie do stanowiska, na które urzędnik zostaje przeniesiony, a nie kwestię, czy kwalifikacje te będą lepiej wykorzystane na innym, zbliżonym do dotychczasowego stanowisku. Wystarczy gdy zostanie stwierdzone, że posiadane kwalifikacje są odpowiednie do nowego stanowiska. W sprawie brak jest racjonalnej analizy, która pozwalałaby przyjąć, że kwalifikacje powódki nie były odpowiednie do stanowiska, na które została przeniesiona. Nawet gdyby powstawały w tej ocenie nieznaczące wątpliwości, to ryzyko ponosi tu pracodawca (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 listopada 2006 r., II PK 367/05, OSNP 2008 nr 1-2, poz. 6). Rozstrzygnięcie Sądu wychodzi więc poza dozwolone granice w ocenie (postulowaniu), na jakim stanowisku pracownik po reorganizacji urzędu połączonej z likwidacją jego stanowiska może być zatrudniony. Sąd nie odniósł się natomiast do argumentów skarżącego i nie stwierdził, dlaczego kwalifikacje powódki miałyby być nieodpowiednie do pracy w dziale podatku od osób prawnych. W sprawie znaczenie ma więc to czy stanowisko służbowe, na które powódka została przeniesiona po reorganizacji i likwidacji jej stanowiska, odpowiada jej kwalifikacjom. Pracownik przenoszony po reorganizacji urzędu nie ma roszczenia o wybór stanowiska odpowiadającego jego kwalifikacjom. Obsada stanowisk pracy, zwłaszcza pracowników mianowanych i w służbie cywilnej, należy do pracodawcy. Granice oceny w sporze determinuje decyzja pracodawcy wyznaczająca urzędnikowi nowe stanowisko. Może się rozmiąć z oceną pracownika, jednak z przepisu art. 10 ust. 1a ustawy nie wynika prawo do wyboru przez urzędnika stanowiska pracy. Decyzja pracodawcy jest zgodna z prawem, gdy przenosi urzędnika po reorganizacji związanej z likwidacją jego stanowiska na inne stanowisko służbowe, które odpowiada jego kwalifikacjom.

Z tych motywów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na mocy art. 398¹⁵ k.p.c.

